

Exordium:

”Det kimer nå til julefest, det kimer for den høye gjest.” NoS. nr.52. Jul er tid for gaver, det erfarte vi i går på ny, gaver som gis og gaver som tas imot. Men den største gaven som noen gang er gitt, var barnet i krybben. ”Han steg til lave hytter ned, med nyårgaver; fryd og fred.”

Gaven fremfor alle julegaver er gitt for å gripes med barnlig iver. Vi må bli som barn. Voksne åpner pakker med avmålt distanse og sinnsro, men ingen kan vel som småbarna knuge årets julegave til sitt bryst og glemme alt og alle rundt seg. Han som var et lite barn har sagt at også vi som er store må bli som små barn for å få del i Guds rike.

Han steg til lave hytter ned, for at vi skal slippe nå opp til hans høye himmel, til hans hellighet og renhet. For oss ville det så avgjort blitt en umulig oppgave. Ingen av oss kunne ha håp om å nå opp. Julens glade budskap er at han, Guds enbårne Sønn, bøyde seg ned til støvet, ned til vår ufullkomne jord, for å bli født som det lille barnet og ta inn hos ufullkomne mennesker som deg og meg.

Jul er barnas høytid. Jul handler om barnet som kom. En god jul må være en julefeiring der han blir tatt imot med barnlig iver og barnlig tillit, han som kom med fryd til vår jord, og som skapte fred mellom mennesker og Gud.

Høytidsvers: NoS.47: ”En frelser er oss født i dag.”

Prekentekest: Joh 1,1-14

I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Alt er blitt til ved ham; uten ham er ikke noe blitt til av alt som er til. I ham var liv, og livet var menneskenes lys. Og lyset skinner i mørket, men mørket tok ikke imot det.

En mann stod fram, utsendt av Gud. Johannes var hans navn. Han kom for å vitne; han skulle vitne om lyset, så alle skulle komme til tro ved ham. Det var ikke han som var lyset, men han skulle vitne om lyset.

Det sanne lys, som lyser for hvert menneske, kom nå til verden. Han var i verden, og verden er blitt til ved ham, men verden kjente ham ikke. Han kom til sitt eget, men hans egne tok ikke imot ham. Alle som tok imot ham, dem gav han rett til å bli Guds barn - de som tror på hans navn. De er ikke født av kjøtt og blod, ikke ved menneskers vilje og ikke ved manns vilje, men av Gud. Og Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss, og vi så hans herlighet, den herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet.

Slik lyder Herrens ord.

Hvem Jesus er

Hvem er Jesus? Det er juledagens store tema. Ikke som et spørsmål uten svar, ikke som et tvilens evangelium med rom for mange meninger, men som et

frimodig bekjennende credo: "Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, født av jomfru Maria." Johannesprologen er som en trosbekjennelse. Den samler de viktige trådene i fortellingen om Jesus – hvem han er. Det er en mektig billedvev som trer fram i himmelens farger, i jordens farger. Jeg ser for meg blått og gulltråder vevd sammen med håpets grønne farge og solens hvite skinn. Kraftige renner av mørke skaper en disharmoni. Det er noe som ikke skulle vært der, men som vi ikke kan lukke øynene for.

Da Gud skapte jord og himmel var alt overmåte godt. Solens lys gav vekst og liv. Mørket gav hvile. Gud opprettholdt sitt skaperverk gjennom naturens lovmessigheter. Han lot det veksle mellom natt og dag og mellom sommer og vinter. Gud har like til denne dag styrt naturens utvikling og vekst. I dag er dette vår verden, vi lever midt i det, og vi ser Guds visdom og hans godhet i skapelsens ordninger.

Så oppstod det en strid mellom lyset og mørket. Også dette gjelder den verden vi lever i. Mørket ble ikke bare en hjelper for hvile og ro, men også symbolet for frafall og alt som står Guds gode vilje imot. Mørket la seg som et teppe over Guds skaperverk. Verden ble ufullkommen. Når selv lyset i menneskene ble til mørke, og den barnlige tilliten til Gud ble byttet ut med ufred og død, da kunne ikke Gud se på uten å gripe inn. Gud hadde allerede lagt en frelsesplan. Bud gikk ut om Frelserens fødsel.

Den allmektige lot sin frelse kunngjøres av profeter i gammel tid. "For et barn er oss født, en sønn er oss gitt." Jes 9,6. Så skjedde underet. Vårt evangelium forklarer hvem han var som kom: "Det sanne lys, som lyser for hvert menneske, kom nå til verden." Gud hadde ikke forlatt oss. Gud hadde ikke vendt seg bort fra en menneskehet med formørket forstand, som vendte Gud ryggen.

I en verden i mørke hadde mange forsøkt å bringe lys, et frelsende lys, en mening i det hele, en vei opp til Gud. Logos, ordet, den tankemessige fornuft og forstand som skulle gi endelige svar på livets mysterium og gåte. Å, som mennesker leter og famler også i dag. Naturvitenskapen søker i det store og lille univers etter elementer og sammenhenger som kan forklare livets gåte, men uten Gud. Mennesker søker inn i det materielle etter velstand og ting som skal gi mening, men uten Gud. Atter andre søker i alternative livssyn, men uten himmelens og jordens Gud.

I dag feirer vi at Gud har talt. Han, Ordet fra Guds himmel, kom inn i vår verden. Ordet med visdom og forstand. Ordet som skapte orden i kaos på skapelsens første dag. Ordet som kom med frelse og fred. Gud har gitt sitt ja til at det finnes én sannhet blant de mange som har meninger, det finnes en tankemessig fornuft og forstand i en til tider kaotisk verden. Derfor lyder det et 'hør' til hele vår jord. Hør på han som er Ordet, Jesus Kristus. Han er det sanne lys som lyser for hvert menneske.

Frelser og Gud

Johannesevangeliet viser en nyreligiøs gresk verden at Jesus var virkelig menneske, og ikke en gud med liksom kropp. Enda mer påtrengende virker det for han som har skrevet evangeliet å vise at dette mennesket også er den Gud som siden eldgammel tid har åpenbart seg for mennesker. I prologen bringes døperen Johannes inn som den siste i rekken av profeter som pekte fram mot Jesus. Døperen vitner om at Jesus var til før han ble menneske. Moses bringes inn, han som formidlet loven til folket, og som vi vet pekte forbi seg selv og fram mot en annen som er større, en som folket skulle høre på. (5Mos 18,15). Jesus er denne større enn Moses, som profetene til alle tider så fram mot skulle komme.

Moses fikk se Gud, men kun på en avgrenset måte. Slik er det med alle som har fått et glimt av Guds herlighet i gammel tid. Johannesprologen avsluttes med samme tema som den begynte: "Ingen har noen gang sett Gud, men den enbårne, som er Gud, og som er i Faderens favn, han har vist oss hvem han er." Joh 1,18. Igjen understrekes at Jesus er Gud.

I den grad profeter i gammel tid har sett Gud, så er det Jesus de har møtt. Det vakte nok både forundring og reaksjoner da Jesus kalte seg selv den himmelstigen Jakob hadde sett Guds engler stige opp og ned over (Joh 1,51). Likeså at Jesus hadde opplevd patriarken Abraham (Joh 8,56f) og profeten Jesaja (Joh 12,41), samt at Jesus presenterte seg i Johannesevangeliet med de samme 'Jeg er' ord som Moses hørte ved den brennende tornebusken. (f.eks.6,35)

Forståelig blir det likevel når Jesus er den som har vist oss hvem Gud Fader er. Han er Ordet, den som åpenbarer den skjulte Gud. Da Filip spurte Jesus: "Herre, vis oss Faderen, og det er nok for oss." Da svarer Jesus: "Kjenner du meg ikke, Filip, enda jeg har vært hos dere så lenge? Den som har sett meg, har sett Faderen." Joh 14,8f. Ut fra dette er det ikke rart at Jesus også kan si: "Dersom dere ber meg om noe i mitt navn, vil jeg gjøre det." Joh 14,14. Bønn skal kun rettes til Gud.

Tro skapes i den som tar disse vitnesbyrdene til seg. Da er ikke lenger Ordet de mange tåkeduse ordene, men Jesus Kristus som trer tydelig fram og griper tak i noe inni oss. Før himmelfartsdagen lofte Jesus Den Hellige Ånd, og han sa til disiplene: "Den dagen skal dere skjønne at jeg er i min Far, og at dere er i meg og jeg i dere." Joh 14,20. Vi trenger alle at Guds ord blir åpnet og tydelig for oss. Nøkkelen er å se den Jesus Bibelen forkynner. Til det trenger vi den ledelsen og det klarsynet bare Guds Ånd kan gi.

Vår virkelighet er fortsatt grunnleggende lik med den gang Johannesevangeliet ble til. "Han kom til sitt eget, men hans egne tok ikke imot ham." Like fullt er evangeliet hos oss. Den dag i dag gjelder at: "Alle som tok imot ham, dem gav han rett til å bli Guds barn – de som tror på hans navn."

I dag møter Jesus oss som Frelser og Gud. Kanskje har noen kjent Jesus tale til seg i formiddag. Man trenger verken være stor eller intellektuell for å ta imot Jesus. Frelsen er ikke noe vi bidrar til selv. Jesus har gjort alt som måtte gjøres. Vi kan bare ta imot og åpne opp for alt som det nye livet fører med seg av opplevelser og utfordringer. Den største opplevde forandringen er kanskje at kjærligheten, avhengigheten og tiliten til Jesus vokser i takt med nærheten til Guds folk.

Det står om alle som tar imot Jesus: "De er ikke født av kjøtt og blod, ikke ved menneskers vilje og ikke ved manns vilje, men av Gud." I denne gudstjenesten skjer en ny fødsel. I dåpen åpner Jesus himmelriket for et lite barn, og barnet får en plass blant troende i Rjukan menighet. Han som kom fra Guds himmel er til stede og har brakt himmelriket nær i gudsordet som forkynnes og i de hellige sakramentene. Han møter sin menighet i nattverdets brød og vin. Der gir han sin nåde på en håndgripelig måte i det vi spiser og drikker, og lar sin soningsdød på korset bli til ett med oss.

"Kom Jesus! Vær vår hyttes gjest! Hold selv i oss din julefest! Da skal med Davidsharpens klang deg takke høyt vår nyårssang."

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.